

Чинники розвитку сільських громад: статистичний аналіз на прикладі Львівської області

Проаналізовано вплив різних чинників на добробут сільських громад прикордоння, індикатором чого було обрано рівень житлового будівництва. Виявлено позитивний вплив «статусу гірського населеного пункту», функціонування та розвитку туристично-рекреаційної сфери та негативний вплив «розташування у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху».

Ключові слова: сільська громада, гірська територія, місцевий прикордонний рух, добробут сільської громад.

Сучасний стан соціально-економічного розвитку сільських громад зумовлює потребу виявлення особливих чинників впливу на розвиток сільських громад, деякі з яких виникли в останні роки, а саме: набуття статусу гірського населеного пункту [1; 2], а також розташування населеного пункту у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху відповідно до Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху [3].

Дослідженнями вивчення проблем розвитку сільських територій займалися провідні зарубіжні та вітчизняні вчені, зокрема установ НАН України. Також увага приділялася дослідженню впливу окремих чинників, в тому числі вивченню розвитку гірських територій присвячені праці В. С. Кравціва, Ю. І. Стадницького та інших дослідників. Питання розвитку прикордонних громад висвітлені в роботах Н. А. Мікули, П. Ю. Беленького та інших дослідників. Проте у працях не наведено результатів статистичного аналізу впливу вищезазначених чинників на рівні сільських громад.

Мета статті виявлення особливостей впливу факторів розвитку прикордонних сільських громад на прикладі Львівської області.

Виходячи з мети дослідження сформульовано низку гіпотез. Базова гіпотеза: рівень добробуту сільської громади прикордонного регіону залежить від особливих чинників: місцевий прикордонний рух [3] та статус гірської території [1; 2].

Індикатором рівня добробуту громади обрано показник приросту забезпеченості житлом її мешканців.

Додаткові гіпотези:

Конвергентний розвиток громад прикордонного регіону, тобто громади з нижчим рівнем економічного добробуту розвиваються швидше, що забезпечує зменшення диспропорції розвитку.

Рівень добробуту сільської громади регіону залежить від близькості обласного центру.

Економічний добробут громад здебільшого визначається:

- доходами формального сектора, які оподатковуються.
- доходами неформального сектора, зокрема в рекреаційній сфері враховуючи особливості території.

Забезпеченість громади соціальною інфраструктурою впливає на приріст забезпеченості житлом мешканців.

Враховуючи, що на показник приросту житлової площі впливає розвиток ринку нерухомості, який залежить від економічної нестабільності, вважаємо за доцільне здійснити дослідження за 2 періодами:

I. До кризи: 2003-2008 роки.

II. Розвиток після кризового шоку: 2008-2011 роки.

Основним методом дослідження був регресійний аналіз. За основу обрано регресійну модель умовної β -конвергенції [4], яка була модифікована до такого загального вигляду:

$$\frac{y_{iT}}{y_{i0}} = \alpha + \beta \times y_{i0} + \sum_j \beta_j \times x_{ij} + \varepsilon_i \quad (1)$$

де y_{i0}, y_{iT} – значення показника у початковий і кінцевий момент часу для i -го об'єкта спостереження;

x_{ij} – значення j -го фактора впливу для i -го об'єкта спостереження;

α, β – параметри рівняння регресії.

Ліва частина рівняння (1) показує темп зростання. Негативне значення параметра β свідчить про конвергенцію, адже буде означати, що об'єкти з більш високим рівнем розвитку показуватимуть нижчі темпи зростання. Аналіз самого рівняння регресії здійснено через розрахунок коефіцієнта детермінації (r^2) та значимість параметрів рівняння регресії (t -критерій Стьюдента).

Географічні відстані (кутові відстані в градусах) між точками розраховувались за формулою

$$\arccos(\sin \theta_1 \times \sin \theta_2 + \cos \theta_1 \times \cos \theta_2 \times \cos(\varphi_1 - \varphi_2)) \quad (2)$$

де θ_1, θ_2 – географічні широти точок;
 φ_1, φ_2 – географічні довготи точок

Фактор статусу населеного пункту враховувався через використання фіктивних змінних розташування у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху» та «статус гірського населеного пункту», кожна з яких набували значення 1, якщо населений пункт знаходиться у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху відповідно до Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху [3] та населеному пункту надано статус гірського відповідно до Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» [1] та Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» [2] відповідно, а в інших випадках змінні набували значення 0.

Об'єктами спостережень були сільські та селищні ради Львівської області. Слід звернути увагу, що на рівні сільських та селищних рад відсутні статистичні показники, які відображають безпосередньо рівень добробуту мешканців, наприклад, середня заробітна плата чи рівень доходів. Тому виходячи з наявних показників, за індикатор рівня добробуту було обрано забезпеченість житлом.

Варто звернути увагу, що рівень економічної активності мало впливає на показник забезпеченості житлом через тривалий термін експлуатації. Тому в якості індикатора економічної активності як джерела підвищення добробуту обрано приріст житлової площі.

Результуюча змінна – відносний приріст житлової площі на особу за досліджуваній період.

Факторні змінні (розрахунки власні на основі даних [5]):

- житлова площа на особу на початок досліджуваного періоду (показник використовується для визначення наявності чи відсутності конвергенції);
- житлова площа на 1 га забудованих земель (показник використовується для визначення впливу наявності вільних земель для забудови);
- наявне населення на 1 га забудованих земель (показник використовується для визначення впливу густини населення);
- готелі) ресторани на тис. населення – кількість готелів та ресторанів на 1 тис. осіб на початок досліджуваного періоду (показник

використовується як індикатор стану туризму та рекреації, як додаткового джерела доходів);

- готелі) ресторани на тис. населення – абсолютний приріст кількості готелів та ресторанів на 1 тис. осіб (показник використовується як індикатор розвитку туризму та рекреації);
- кількість лікарень та кількість шкіл (показники використовується як індикатори розвитку соціальної інфраструктури);
- відстані до Львова та пунктів пропуску через кордон (Рава-Руська, Краківець, Шегині, Смільниця) – логарифм натуральний кутової відстані в градусах від центру адміністративної одиниці до відповідних об'єктів (Львів та пункти пропуску через кордон), розраховані за формулою (2) за даними координат з Геопорталу адміністративно-територіального устрою України [6];
- податкові доходи бюджету – податкові надходження до місцевих бюджетів у 2012 році по коду 11000000 «Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості» у розрахунку на одну особу[7] (показник використовується як індикатор офіційної ділової активності, тобто доходами з формального сектора);
- статус адміністративної одиниці – 2 фіктивні змінні «розташування у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху» та «статус гірського населеного пункту», кожна з яких набували значення 1, якщо населений пункт знаходиться у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху та населеному пункту надано статус гірського відповідно, а в інших випадках змінні набували значення 0.

Результати дослідження представлено за 2 періоди:

1. До кризи: 2003-2008 рр.

2. Розвиток після кризового шоку: 2008-2011 рр.

1. **Результати аналізу за період 2003-2008 рр.** Результати регресійного аналізу за період 2003-2008 рр. (табл. 1) підтвердили наступні гіпотези:

- на загальнообласному рівні розташування населеного пункту у прикордонній зоні (в якій з 2008 р. запроваджено дію місцевого прикордонного руху) та наявність статусу гірського населеного пункту не справляють статистично значимого впливу на рівень житлового будівництва; проте у прикордонних гірських сільських територіях (Турківський, частково Старосамбірський, частково Сколівський райони) рівень будівництва менший, ніж у неприкордонних гірських сільських територіях;

Таблиця 1
Коефіцієнти рівнянь регресії впливу на пріоріст (відношення) житлової площі у 2003-2008 рр.

	Варіанти рівняння регресії за період 2003-2008							
	Всі сільради		Сільради місцевого прикордонного руху		Сільради гірських територій			
	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008
const	1,087 (0,041)***	1,078 (0,041)***	1,092 (0,045)***	1,028 (0,026)***	0,7446 (0,0672)	1,039 (0,061)***		
Житлова площа (м ²) на 1 га забудованих земель (2003)	0,000137 (0,0000815)*	0,0001723 (0,0000809)**	0,00008446 (0,00008811)	-	0,0001138 (0,0002749)	-		
Житлова площа (м ²) на 1 мешканця (2003)	-0,004756 (0,001521)***	-0,004787 (0,001523)***	-0,005061 (0,001724)***	-0,003299 (0,000815)***	-0,00873 (0,005473)	-0,006301 (0,001822)***		
Найвнє населення на 1 га забудованих земель (2003)	-0,002725 (0,001696)	-0,003364 (0,001687)**	-0,001676 (0,001657)	-	-0,002237 (0,005055)	-		
Готелі /ресторани на тис. населення (2003)	0,009795 (0,005767)*	0,009711 (0,005736)*	0,003147 (0,006899)	-	-0,008865 (0,008732)	-		
Готелі / ресторани на тис. населення (2007-2003)	0,03587 (0,01116)**	0,03807 (0,01105)***	0,0233 (0,01126)**	0,02386 (0,01094)**	0,02715 (0,02517)	-		
Кількість лікарень (2003)	0,009121 (0,00373)**	0,00955 (0,003734)**	0,005888 (0,005627)	-	0,02309 (0,00518)***	0,02465 (0,0042)***		
Кількість шкіл (2003)	-0,009631 (0,0039)**	-0,009683 (0,003917)**	-0,005187 (0,004307)	-	0,002322 (0,00914)	-		
Логарифм відстані до Львова	-0,06298 (0,00921)***	-0,047 (0,00637)***	-0,02258 (0,01549)	-0,02578 (0,00874)**	-0,4285 (1,1523)	-		

Продовження табл. 1

	Варіанти рівняння регресії за період 2003-2008					
	Всі сільради		Сільради місцевого прикордонного руху		Сільради гірських територій	
	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2008
Логарифм відстані до Рави-Руської	0,02974 (0,01271)**	-	0,009732 (0,009668)	-	1,058 (3,52)	-
Логарифм відстані до Краківця	-0,001954 (0,018064)	-	-0,007447 (0,011832)	-	-0,09542 (2,04066)	-
Логарифм відстані до Шегині	0,006952 (0,018454)	-	0,006248 (0,012203)	-	-0,2426 (0,5882)	-
Логарифм відстані до Смільниці	-0,00554 (0,012919)	-	0,001201 (0,009384)	-	-0,01069 (0,05099)	-
Доходи бюджету 2012	0,006401 (0,004559)	0,008715 (0,004465)*	0,009537 (0,004933)*	0,01228 (0,00442)***	0,02932 (0,01574)*	0,02978 (0,01278)**
Місцевий прикордонний рух	0,004272 (0,011887)	-	-	-	-0,02981 (0,02457)	-0,02923 (0,01634)*
Гірські території	-0,001149 (0,01552)	-	-0,0119 (0,01418)	-	-	-
Кількість спостережень	660	660	240	240	97	97
Коефіцієнт детермінації	0,185709583	0,169991724	0,165006643	0,142747644	0,493617217	0,474044279

В дужках вказано стандартне значення помилки для коефіцієнтів.

Статистична значущість: * – $p < 0,1$; ** – $p < 0,05$; *** – $p < 0,01$

- розташування поруч зі Львовом позитивно впливає на рівень добробуту сільської громади, за винятком сільських громад гірських територій;
- конвергентний розвиток територіальних громад Львівської області;
- вища щільність населення зменшує обсяги будівництва, що зумовлено недостатньою площею вільних земель під забудову, за винятком сільських громад гірських територій та сільських громад прикордонної зони;
- функціонування та розвиток туристично-рекреаційної сфери у відповідних громадах позитивно впливає на приріст житлової площі загалом по області та в прикордонній зоні, за винятком сільських громад гірських територій;
- доходи від формальної економічної активності значимо впливають на приріст житлової площі, що свідчить про те, що формальні доходи все ж таки доволі значимі для добробуту як загалом по області, так і в сільських громадах гірських територій та сільських громадах прикордонної зони.

Паралельно були спростовано таку гіпотезу:

- на загальнообласному рівні чинник близькості до пунктів пропуску через кордон не здійснював значимого впливу на рівень добробуту.

Неоднозначний результат перевірки гіпотези стосовно впливу соціальної інфраструктури (кількість закладів освіти та охорони здоров'я). Проте в гірських територіях забезпечення лікарнями справляє статистично значимий вплив на добробут сільської громади.

2. Результати аналізу за період 2008-2011 рр. Результати регресійного аналізу за період 2008-2011 (табл. 2) підтвердили наступні гіпотези:

- в населених пунктах у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху рівень житлового будівництва є нижчим порівняно з іншими сільськими територіями області, зокрема гірськими;
- наявність статусу гірського населеного пункту справляє позитивний статистично значимий вплив на рівень житлового будівництва, за винятком населених пунктів у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху;
- незважаючи на те, що на загальнообласному рівні чинник близькості до пунктів пропуску через кордон не здійснював значимого впливу на рівень добробуту, серед сільських громад прикордонної зони на їх добробут позитивно впливає близькість до пункту пропуску у

Таблиця 2

Коефіцієнти рівнянь регресії впливу на приріст (відношення) житлової площі у 2008-2011 рр..

	Варіанти рівняння регресії за період 2008-2011							
	Всі сільради		Сільради місцевого прикородного руху		Сільради гірських територій			
	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011		
const	1,044 (0,042)***	1,081 (0,019)***	1,057 (0,054)***	1,056 (0,033)***	1,023 (1,163)	1,14 (0,026)***		
Житлова площа (м ²) на 1 га забудованих земель (2003)	-0,0000115 (0,00007288)	-	0,000009821 (0,000101022)	-	-0,0004156 (0,000295)	-0,0004436 (0,0001056)**	*	
Житлова площа (м ²) на 1 мешканця (2003)	-0,002364 (0,001334)*	-0,002648 (0,000677)***	-0,003689 (0,001948)*	-0,003513 (0,000929)***	-0,0004628 (0,0058014)	-		
Найвнє населення на 1 га забудованих земель (2003)	0,0008401 (0,0016862)	-	-0,0001435 (0,0020212)	-	0,005778 (0,005847)	0,006269 (0,001952)***		
Готелі / ресторани на тис. населення (2003)	0,04197 (0,0052)***	0,04226 (0,0049)***	0,01672 (0,00861)*	0,01471 (0,00691)**	0,04101 (0,00644)**	0,04151 (0,00524)***		
Готелі / ресторани на тис. населення (2007-2003)	0,05824 (0,01464)***	0,05707 (0,01418)***	0,006993 (0,024994)	-	0,1065 (0,0436)**	0,1105 (0,036)***		
Кількість лікарень (2003)	0,0001439 (0,0034194)	-	-0,002668 (0,006662)	-	0,001737 (0,005483)	-		
Кількість шкіл (2003)	-0,00028 (0,004298)	-	0,003194 (0,005425)	-	-0,0007393 (0,0110326)	-		
Логарифм відстані до Львова	-0,02628 (0,01008)***	-0,02502 (0,00766)***	0,005447 (0,018881)	-	-0,1824 (1,3806)	-		

Продовження табл. 2

	Варіанти рівняння регресії за період 2008-2011					
	Всі сільради		Сільради місцевого прикордонного руху		Сільради гірських територій	
	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2008-2011
Логарифм відстані до Рави-Руської	0,02182 (0,01382)	-	0,01951 (0,01189)	0,0162 (0,00921)*	0,5506 (4,2318)	-
Логарифм відстані до Краківця	-0,01699 (0,01942)	-	-0,02336 (0,0144)	-0,01658 (0,00798)**	-0,2535 (2,4509)	-
Логарифм відстані до Шегині	-0,002525 (0,019843)	-	0,0112 (0,01501)	-	0,01701 (0,69595)	-
Логарифм відстані до Смильниці	0,0139 (0,01398)	-	0,01352 (0,01152)	0,01878 (0,00819)**	0,00447 (0,06107)	-
Доходи бюджету 2012	0,005906 (0,004889)	-	0,01474 (0,006)**	0,01322 (0,00538)**	-0,006515 (0,019619)	-
Місцевий прикордонний рух	-0,01797 (0,01283)	-0,0251 (0,00849)***	-	-	-0,06445 (0,02939)**	-0,07216 (0,01889)** *
Гірські території	0,02056 (0,01667)	0,0217 (0,01242)*	-0,01311 (0,01731)	-	-	-
Кількість спостережень	660	660	240	240	97	97
Коефіцієнт детермінації	0,168579079	0,159223007	0,132495906	0,126402068	0,605669503	0,603207847

В дужках вказано стандартне значення помилки для коефіцієнтів.
Статистична значущість: * – $p < 0,1$; ** – $p < 0,05$; *** – $p < 0,01$

Краківці, проте негативно впливає близькість до пунктів пропуску у Раві-Руській та Смільниці;

- розташування поруч зі Львовом;
- позитивно впливає на рівень добробуту сільської громади загалом по області,
- не впливає на розвиток сільських громад гірських територій та прикордонної зони дії місцевого прикордонного руху;
- конвергентний розвиток територіальних громад Львівської області, за винятком гірських територій;
- у гірських територіях щільність населення на забудованих землях позитивно впливає на рівень забудови, що свідчить про те, що будують у селах, де є більше наявне населення, що опосередковано пов'язане з рівнем обладнання житлового фонду гірської громади
- функціонування та розвиток туристично-рекреаційної сфери у відповідних громадах позитивно впливає на приріст житлової площі.

Паралельно були спростовані такі гіпотези:

- щільність населення на забудованих землях та житлова площа на забудованих землях не впливає на приріст житлової площі;
- доходи від формальної економічної активності не здійснюють значимого впливу на приріст житлової площі, що свідчить про те, що формальні доходи перестали бути значимі для добробуту, окрім населених пунктів у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху, де все ж таки зберігається зв'язок з формальною економічною активністю;
- не виявлено впливу соціальної інфраструктури (кількість закладів освіти та охорони здоров'я).

Результати регресійного аналізу за період 2003-2011 рр. (табл. 3) підтвердили наступні гіпотези:

- в населених пунктах у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху рівень житлового будівництва є нижчим порівняно з іншими сільськими територіями області, зокрема гірськими;
- наявність статусу гірського населеного пункту справляє позитивний статистично значимий вплив на рівень житлового будівництва, за винятком населених пунктів у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху;
- розташування поруч зі Львовом;
- позитивно впливає на рівень добробуту сільської громади загалом по області,

Таблиця 3
 Коefіцієнти рівнянь регресії впливу на пріоріст (відношення) житлової площі у 2003-2011 рр.
 Варіанти рівняння регресії за період 2003-2011

	Варіанти рівняння регресії за період 2003-2011					
	Всі сільради		Сільради місцевого прикордонного руху		Сільради гірських територій	
	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011
const	1,135 (0,068)***	1,1 (0,044)***	1,149 (0,079)***	1,12 (0,044)***	0,427 (1,4584)	1,435 (0,058)***
Житлова площа (м ²) на 1 га забудованих земель (2003)	0,0001032 (0,0001341)	-	0,0001301 (0,0001561)	-	-0,0003115 (0,0004209)	-0,0001422 (0,0000613)**
Житлова площа (м ²) на 1 мешканця (2003)	-0,007784 (0,002504)***	-0,00569 (0,001234)***	-0,008702 (0,003046)***	-0,008269 (0,001443)***	-0,009362 (0,008375)	-0,01306 (0,00279)***
Наявне населення на 1 га забудованих земель (2003)	-0,00172 (0,002787)	-	-0,0004571 (0,0029293)	-	0,003545 (0,007711)	-
Готелі /ресторани на тис. населення (2003)	0,05166 (0,00929)***	0,05136 (0,0092)***	0,0257 (0,01282)**	0,0287 (0,01233)**	0,01788 (0,01147)	-
Готелі / ресторани на тис. населення (2007-2003)	0,0756 (0,01584)***	0,07121 (0,01559)***	0,02709 (0,02015)	0,03256 (0,01932)*	0,1337 (0,0383)***	0,166 (0,029)***
Кількість лікарень (2003)	0,01352 (0,00626)**	0,01455 (0,00623)**	0,00194 (0,009979)	-	0,02803 (0,00898)***	0,02621 (0,00798)***
Кількість шкіл (2003)	-0,01139 (0,00641)*	-0,01075 (0,00639)*	-0,000666 (0,0076476)	-	0,00972 (0,013852)	-
Логарифм відстані до Львова	-0,09781 (0,01514)***	-0,08138 (0,01175)***	-0,01905 (0,02747)	-	-0,8546 (1,7388)	-

Продовження табл. 3

	Варіанти рівняння регресії за період 2003-2011					
	Всі сілради		Сілради місцевого прикордонного руху		Сілради гірських територій	
	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011	всі фактори	фактори, значимі у 2003-2011
Логарифм відстані до Рави-Руської	0,05369 (0,02094)**	-	0,03127 (0,01713)*	-	2,978 (5,307)	-
Логарифм відстані до Краківця	-0,01702 (0,0298)	-	-0,03084 (0,02111)	-	-1,519 (3,073)	-
Логарифм відстані до Шегині	0,002935 (0,030509)	-	0,01751 (0,02189)	-	0,1232 (0,886)	-
Логарифм відстані до Смільниць	0,006575 (0,021337)	-	0,01505 (0,01664)	-	-0,003076 (0,076982)	-
Доходи бюджету 2012	0,01339 (0,00748)*	0,01357 (0,00717)*	0,02382 (0,00873)**	0,02598 (0,00789)***	0,01914 (0,02372)	-
Місцевий прикордонний рух	-0,01258 (0,01965)	-0,03916 (0,01305)***	-	-	-0,09366 (0,03706)**	-0,09264 (0,02517)***
Гірські території	0,02245 (0,02551)	0,04544 (0,01917)**	-0,02558 (0,02513)	-0,03134 (0,01369)**	-	-
Кількість спостережень	660	660	240	240	97	97
Коефіцієнт детермінації	0,254038119	0,243688219	0,212306807	0,19076957	0,735105312	0,71785896

В дужках вказано стандартне значення помилки для коефіцієнтів.
Статистична значущість: * - $p < 0,1$; ** - $p < 0,05$; *** - $p < 0,01$

- не впливає на розвиток сільських громад гірських територій та прикордонної зони дії місцевого прикордонного руху;
- конвергентний розвиток територіальних громад Львівської області;
- функціонування та розвиток туристично-рекреаційної сфери у відповідних громадах позитивно впливає на приріст житлової площі

Таблиця 4

Порівняння впливовості індикаторів чинників впливу на приріст (відношення) житлової площі на відповідних територіях

Індикатор	Території		
	Всі сільради	Сільради місцевого прикордонного руху	Сільради гірських територій
Житлова площа на 1 га забудованих земель	не впливає	не впливає	негативно
Житлова площа на 1 мешканця	негативно	негативно	негативно
Наявне населення на 1 га забудованих земель	не впливає	не впливає	не впливає
Готелі / ресторани на тис. населення, стан	позитивно	позитивно	не впливає
Готелі / ресторани на тис. населення, приріст	позитивно	позитивно	позитивно
Кількість лікарень	неоднозначний позитивний вплив	не впливає	позитивно
Кількість шкіл	неоднозначний негативний вплив	не впливає	не впливає
Відстань до Львова	негативно	не впливає	не впливає
Відстань до пунктів пропуску	не впливає	впливає по різному після 2008 р.	не впливає
Доходи бюджету	позитивно	позитивно	не впливає
Місцевий прикордонний рух	негативно	–	негативно
Гірські території	позитивно	негативно	–

загалом по області та в прикордонній зоні, за винятком сільських громад гірських територій;

- доходи від формальної економічної активності значимо впливають на приріст житлової площі загалом по області та сільських громадах прикордонної зони, окрім сільських громад гірських територій.

Паралельно були спростовано таку гіпотезу:

- чинник близькості до пунктів пропуску через кордон не здійснював значимого впливу на рівень добробуту;
- неоднозначний результат перевірки гіпотези стосовно впливу соціальної інфраструктури (кількість закладів освіти та охорони здоров'я). Проте в гірських територіях забезпечення лікарнями справляє статистично значимий вплив на добробут сільської громади.

Порівняння результатів регресійного аналізу, які наведено в табл. 4, свідчать, що на житлове будівництво у сільських територіях здійснює негативний вплив «розташування у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху» та позитивний вплив «статус гірського населеного пункту».

Висновки. Зроблено висновок, що постійним є конвергентний розвиток територій, а на рівень будівництва у сільських громадах позитивно впливає статус гірської території. Розташування поруч з кордоном все ж таки негативно впливає на рівень будівництва, що може бути обумовлене тим, що, навіть, можливостей місцевого прикордонного руху є недостатньо для того, щоб територія стала привабливою для проживання.

Для розвитку гірських сільських громад та сільських громад у прикордонній зоні дії місцевого прикордонного руху неважливою є близькість до обласного центру.

Варто відмітити існування позитивного зв'язку між житловим будівництвом та розвитком готелів та ресторанів. Це обумовлено тим, що готелі та ресторани є індикатором функціонування та розвитку туристично-рекреаційної сфери, особливо в гірських територіях. При цьому в прикордонній зоні готелі та ресторани як об'єкти прикордонної інфраструктури є індикатором рівня розвитку транскордонної взаємодії.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» № 56/95-ВР від 15 лютого 1995 року. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр

2. Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» від 11 серпня 1995 р. № 647. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-95-п1
3. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_138.
4. Barro R.J., Sala-i-Martin X. Convergence across States and Regions // Brookings Papers on Economic Activity, Economic Studies Program / The Brookings Institution. – 1991. – vol. 22(1). – p. 107-182.
5. Інформаційна база статистичної інформації у територіальному розрізі «Паспорт регіону» / Головне управління статистики у Львівській області. – Режим доступу : lv.ukrstat.gov.ua/ukr/help/pasport1.pps
6. Геопортал адміністративно-територіального устрою України. – Спосіб доступу : URL: <http://atu.geoportal.org.ua/>
7. За даними Департаменту фінансів Львівської обласної державної адміністрації

Матвеев Е.Э., Тимечко И.Р. Факторы развития сельских общин: статистический анализ на примере Львовской области.

Проанализировано влияние различных факторов на благосостояние сельских общин приграничья, индикатором чего был избран уровень жилищного строительства. Выявлено положительное влияние «статуса горного населенного пункта», функционирование и развитие туристическо-рекреационной сферы и негативное влияние «расположения в пограничной зоне действия местного приграничного движения».

Ключевые слова: сельская община, горная территория, местноприграничное движение, благосостояние сельской общины.

Matvyyev Y.E., Tymechko I.R. Factors of the Rural Communities Development: Statistical Analysis on the Example of Lviv Region.

The paper analyzes the influence of various factors on the welfare of the border rural communities. We find the positive influence of «the status of the mountain settlement» and functioning and development of tourism and recreation sector and the negative influence of «location in the border zone of the local border traffic».

Key words: rural community, mountainous area, the local border traffic, the welfare of the rural community.